

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“

— Izhaja vsako drugo soboto —

Setošnje avstrijsko romanje v Rim.

(Piše A. K. v S.)

Bolonja ima ulice pokrite ob straneh, tako nekako kakor so v Trstu „volti di Chiozza“. Cerkva je v Bolonji 120. Najbolj imenitna je cerkev sv. Dominika. V njej je kapela s truplom sv. Dominika. Truga je iz najbolj dragega, snežnobelega mramorja. Glava sv. Dominika pa se vidi na drugem oltarju v stenski omarici. Blizu te cerkve je prava dika Bolonje: cerkev sv. Petronija. Cerkev je dolga 117 m. Vse stene od znotraj so z marmorjem pokrite. Lepše cerkve niso mogli Bolončani postaviti svojemu prvemu škofu sv. Petroniju. Še nekaj moram omeniti. Na Laškem ni po cerkvah klopi, ker so tla iz belega marmorja. Klopi pa jemljejo cerkvi lepoto. Samo po kotih so stolice. Kdor hoče sedeti si vzame stolicco in jo postavi kamor hoče, ko pa sv. opravilo konča, nese jo zopet na mesto.

Najlepša pa se mi je zdela v Bolonji stolna cerkev sv. Petra. Vsa je z marmorjem pokrita. Tlak se svetli, da se v njem lahko ogledaš. Nobeden altar v naših krajih ni iz tako lepega marmorja kakor je tlak v tej cerkvi.

Blizu te cerkve sta 2 znana zvonika, eden 78, drugi 40 metrov visok. Znamenita sta po tem, da je eden proti drugemu nagnjen — in vendar se ne podereta. Enemu pravijo torre Garisenda, drugemu pa torre Asinelli.

Po svoji starosti je v Bolonji najbolj imenitna cerkev sv. Štefana. Pravzaprav je 7 cerkva — nekatere so pod, druge nad zemljo. Najstarejša je iz 4 stoletja po Kr. Ta nam kaže, kake cerkve so bile v tistih časih. Tlaka nima. Zidovje ni ometano. Oltar je samo eden iz navadnega kamna — na mizi sta dva železna svečnika in železen križ. V eni teh cerkev je steber, ki nam kaže, kako velik je bil Jezus Kristus. V drugi cerkvi se pa vidi Pilatov dvor posnet po onem v Jeruzalemu.

V tretji cerkvi pa je grob Kristusov posnet po onem v Jeruzalemu.

Obiskali smo tudi čudež v Bolonji. Cerkev sv. Rešnjega Telesa je krasna, a romarje za njeno lepoto le malo zmeni, če mu je znan zaklad, ki ga hrani ena kapelica v tej cerkvi. Cekovnik nam je kapelico odprl in vstopivši smo ostrmeli od strahu: zagledali smo namreč mrtvo sv. Katarino Boloniško sedečo na krasnem prestolu. Njeno telo je že 400 let nestrohnjeno. Oblečena je v najdražjo obleko — na glavi nosi svetlo krono, na prstih zlate prstane, v eni roki drži križ, v drugi knjigo, ki jo je sama spisala. Telo je kakor živo, samo nekoliko očrnelo je — iz obraza sije sv. mir in nebeška milina. Na strani gori noč in dan 6 luči. 2 nuni sta vedno na straži. Na zidu so gosli, na katere je svetnica igrala. Sv. občutkom navdani smo zapustili sv. kraj.

Loreto.

Opoldne smo se že odpeljali iz Bolonje proti Loretu. Vožnja je bila še precej prijazna — mimo jadranskega morja.

Kmalu od Ankone naprej se zagleda na prijaznem griču mestece Loreto z veliko cerkvijo in visokim zvonikom. Ah, kako nam je bilo pri srcu! Nehote nam se izvije iz ust: „Češčena Marija, milosti polna“. Ni mogoče obrniti oči od tega kraja. Od postaje do cerkve je komaj pol ure. Med potjo smo molili sv. Rožni venec in litanije M. B. Prišli smo zvečer pred cerkev. Široke stopnice držijo k vratom. Ob prvi stopinji v te svete prostore me obide strah; spomnil sem se besed sv. pisma: „Postoj in sezuj svoje čevlje, ker mesto na katerem stojiš je sveto“. Na sredi velikanske bazilike je mala hišica. Kaj pa je ta hišica? Kako čudne reči so se godile v tej hišici! V njej se je Marija rodila, v njej je angel Gabriel Marijo pozdravil: „Češčena, milosti polna — — —“ V njej je Beseda — Jezus Kristus — meso postal, v njej je Jezus živel do 30. leta — v tej hišici je živela sv. družina: Jezus, Marija, Jožef.

Ko sem vstopil v to hišico sem poljubil sv. zid med katerim je živela sv. Družina. Hišica je sedaj kapelica, v kateri se lahko berejo sv. maše od 5 in pol zjutraj do 6. zvečer. Maša se vrsti za

mašo. Od zore do mraka klečijo verniki raznih stanov v tej hišici. Kako pobožno se moli tukaj Angelsko češčenje. Tu se reče: „In tukaj je Beseda meso postala“. Velika sreča me je zadela na tem mestu — že ob 7 in pol sem smel v sveti hiši maševati. O, to je bil srečen čas; s solznimi očmi sem stal ob oltarju — — — in molil za vse, vse — —

Kako je ta hišica v Loreto prišla? Kristjani so častili posebno take kraje, kjer je Jezus bival. Že sv. Peter je to hišico v Nazaretu posvetil v kapelico. 300 letno preganjanje kristjanov od strani Rimljanov ni seglo v Nazaret. Na altar je bila položena podoba, ki jo je baže naredil iz cedrovega lesa sv. Lukež. 336 leta je prišla v Nazaret kraljica Helena in je nad hišico dala sezidati veliko cerkev. Zdaj so še bolj ljudje zahajali. Kasneje so pa tudi v Nazaret vdrla divji Saraceni. Hišica sv. Družine je bila v nevarnosti. A božja previdnost je čuvala nad njo. 10. maja 1291, zjutraj ni več hišice v Nazaretu. Isto jutro pa Hrvatje na Trsatu zagledajo hišico na nekem travniku, ki je prej tam ni bilo. Ponoči razodene Marija na smrt bolnemu trsatskemu župniku, da hišica, ki jo bode zjutraj zagledal, je njena hišica. Da bi to razodetje dobilo potrdilo, Marija župniku nenadoma vrne zdravje. Župnik razjasni ljudem vso stvar in prikazen. Romarji so od vseh strani vreli k božji hišici. — Med njim je bil tudi glavar grof Nikole Frangipani. Ta pošlje tudi 4 može v Nazaret. Ti so tam videli kraj, kje je hišica stala. Prašali so, kedaj je hišica zginila in čas se je vsemal — 10. maja.

Prebivavci Nazareta so jim hišico opisali, vse se je vjemalo. Može so vzeli mero o obliki hišice iz Nazareta (tlak je namreč ostal v Nazaretu) in doma izmerili hišico. Velikost se je vsemala. Pa tudi so zapazili Trsačani, da je hišica zidana iz takega materijala kot ga v Nazaretu rabijo. Veliko veselje je zavladalo med Hrvati, da imajo pri sebi sveto hišico. A to veselje bilo kratko. Prav za 3 leta in 7 mesecev, 10. decembra 1294, je hišica spet iz Trsata zginila. Istega dne so jo ljudje našli v Italiji blizu Rekanati v gojzdiču neke gospe Laurete — odtod ime Loreto in Lauretanske litanije. Hitro se je to zvedelo. Hrvatje so prišli iz Trsata v Loreto in v svojo žalost spoznali, da je to ona hišica, ki je bila pri njih več kakor 3 leta in pol.

Hišica je na sredi velike bazilike. Zunaj se zid ne vidi kakšen je bil prej, ker sta ga papeža Julij II. in Leo X. dala krog in krog pokriti z belim marmorjem, na katerem so vrezane podobe. Od znotraj je kakoršna je bila, deloma omalana, deloma gola. Dolga je 8 metrov, 4 široka in 4 visoka. Tlak je, kakor že omenjeno, os al v Nazaretu. V hišici je sedaj oltar, na katerem je kip M. B. iz cedrovega lesa — baže delo sv. Lukeža. — Marija je oblečena v zelo dragoceno obleko, na kateri so blišče biseri in zlato — sami darovi imenitnih oseb.

To je najstarejša podoba M. B. V hišici gori noč in dan 52 lučic, deloma v zlatih, deloma srebrnih lampicah. Za altarjem so imenitne svetinje: košček obleke M. B., skledica Matere božje in Jezusa — sedaj je vkovana v zlato. V njo smo položili svoje molke, da nam jih je en kanonik blagoslovil.

Tudi se vidi zadaj ognjišče, na katerem je M. B. kuhala. Pri vratih hišice stojita z golim mečem dva redarja, ki čuvata, bi da ne drzna roka oskrunila sv. prostora.

Ah, kdo šteje milijone ljudij, ki so že v 600 letih klečali na tem sv. mestu? Koliko solz veselja in spoznanosti se je že tam pretočilo? Romarji poljubujejo tlak in zid tako, da je ta od poljubov že ves oguljen.

Tu se ne vidi ošabnosti in prevzetnosti na romarjih. Imenitne osebe, grofje in grofice so bili z nami — a na tem svetem mestu so ponižno klečali in točili solze — stopili so mi v spomin naši napoloblizanci doma, ki se boje cerkve, „češ mi smo izobraženi — zato ne gremo v cerkev“. V Loreto pride na leto okoli 300.000 romarjev. V cerkvi je 14 spovednikov, ki govore razne jezike. Blizu zakristije je zakladnica darov, ki so jih darovali cerkvi visoke glave.

Cerkev ima 75 m visok zvonik, v katerem visi kakih 6 ali 7 zvonov. Največji tehta 200 centov. Iz zvonika je krasen razgled na okolico.

Samo to mi v Loreto ne dopade, ker je tam sama beračija. Otroci celo za suknjo vlečejo, dokler jim ne daš miloščine — ali pa — brec. Eno noč in en dan smo bili v Loreto. Prišel je čas slovesa. Zvečer smo še enkrat poklekli pred Marijo . . . Težko je bilo slovo. . . Stopile so nam solze v oči . . . Slodnjič še en poljub na sveti zid in še eno Češčenje Marijo in zapustili smo sveti kraj.

(Dalje prihodnjič.)

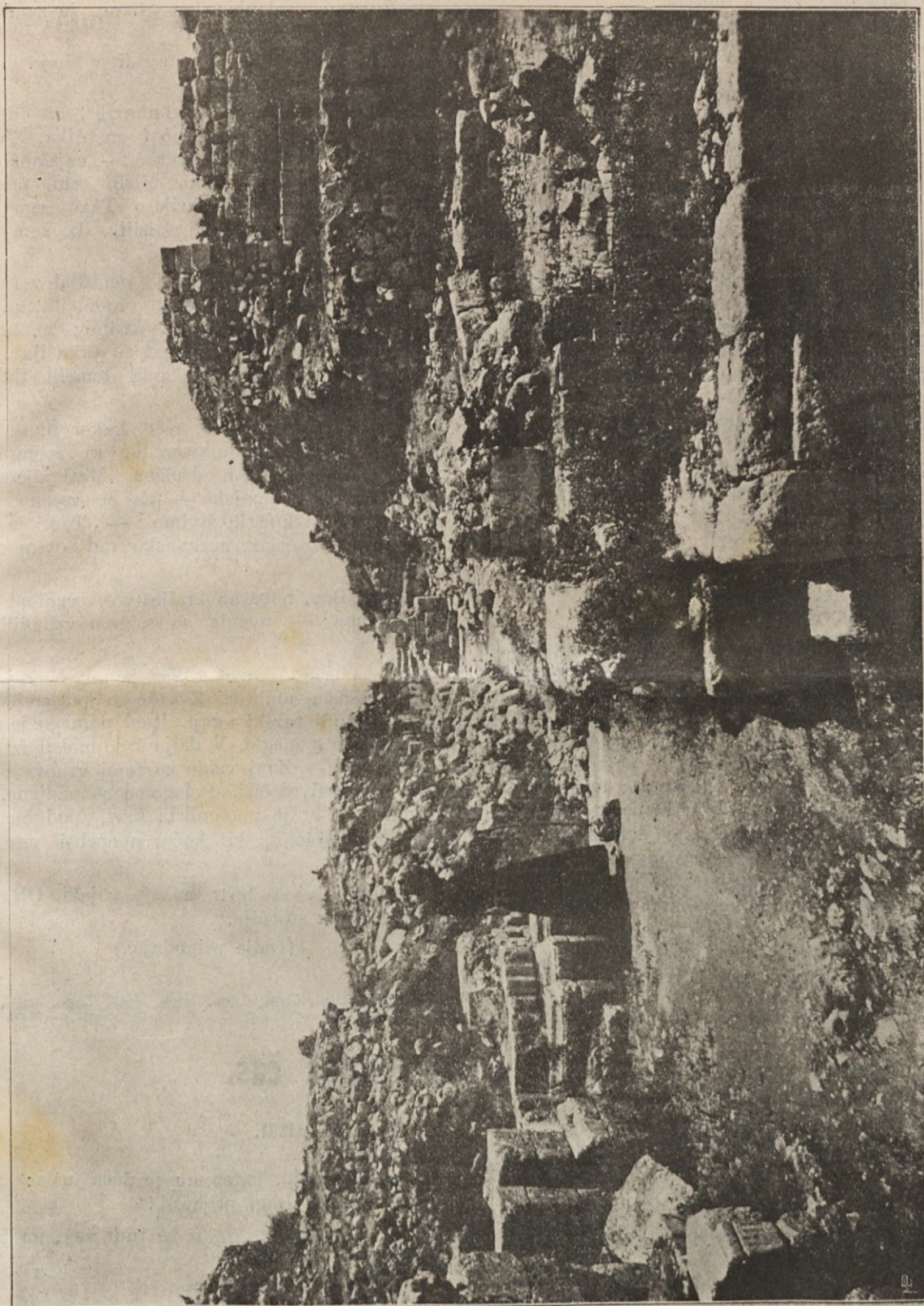

Vode!

Po J. Mitropolskem.

V rusko-turški vojni v Transkavkaziji je bilo. Ravnokar smo si drugikrat osvojili slavno Rdečo goro, ki je potem po šestkratnem negotovem boju končno ostala v naši oblasti, ter smo pričeli čistiti jo sovražnikov.

Naš polk je bil prihitel v hudem pohodu že utrujenim četam v pomoč in je stal namah v sprednji črti. Odkorakali smo bili ponoči. Južno zvezdnato nebo je ogrinjalo zemljo. — Vlada! je skrivnostni mir: daleč pred nami v temnosinjem

Pogled na goro Tabor.

polumraku so migljale in oprezno polzele svetle pičice. Tam so taborili Turki, ki se naj z njim ob zori zgrabimo, mož z možem.

Vojaki so korakali molče. Ropotati, govoriti, celo kaditi je bilo strogo prepovedano. Če sta kje vsled neprevidnosti trčila bajoneta in zarožljala, so se načelniki nad krivcem šepetaje raztogotili, tovariši pa so ga tiho suvali med rebra. — Naša črna kolona je bila raztegnjena ter se je vila po poti, ki se je dvigala zdaj do strmih vrhov, zdaj pa v globino, počasnemu potoku podobno in kakor potoka temotno šumenje je odmevalo praskanje osem tisoč nog, ki so korakale po pesku. Naši živci so bili napeti in negotov čut tesnobe, ki ga ni mogla premagati najkrepkejša volja, je ležal kakor težko breme na naših dušah.

Puško na rami, s tesno zapetintu jermeni, da bi ne bilo nič šumota, sem se premikal v tej množici naprej in skušal preračunati korake in hraniti svoje mo i.

Poleg mene je šel enoleten prostovoljec naše stotnije, Vasiljev, še mlad kot deček. Nisem mu mogel zreti v obraz, čutil pa sem takorekoč, da sta strah in utrujenost izražena na njem. Nenadoma me suna s komolcem:

„Čujte“, pravi šepetaje, „morda bomo imeli boj ponoči?“

„In čeprav? Strah kaj?“

V odgovor je vzdihnil.

Vsi drugi krog mene so molčali. Korakali so umerjeno in zamišljeno. Končno smo dospeli na svoj prostor. Vsi so to uganili, ko se nam je zapovedalo: „stoj!“ Turške ognje smo še jasno videli. Tudi tam, pri sovražnikih, je bilo vse tiho; kakor v grobu. Raztegnile so se kolone, in lahko smo se vlegli. Tesnoba je nekoliko ponehala; vočigled sovražnika nas vsaj ni tiščala tista negotovost, kakor med pohodom. Čeprav nas je temna noč liki neprodorne stene ločila od sovražnika, vendar smo vedeli, kaj nam stena zagrinja. S turške strani je pihljal k nam tih vetrec ter nam z vlažnim hlapom božal lica.

„Tam preko je reka“, — zašepče poleg mene Vasiljev. „Kaj pravite Petrov, ali bo jutri vroče?“

„Nebo je jasno“, mu odgovorim. „gotovo bo vroče.“

„Tudi brez gorkote bo vroče — ko prilezejo Turki“, zarenči Kudinov, moj drugi sosed. „Povelje se glasi, da držimo ta kraj, da branimo goro. — Druga brigada pride za nami.“

„Zakaj vendar ne kopliemo rovov?“ vpraša Vasiljev.

„V vrsti prednjih straž jih kopljejo“, odvrne Kudinov. „Bolje bi bilo, da spiš gospod; jutri se še dovolj izmučiš!“

Toda Vasiljev ni maral poslušati prijateljskega nasveta, ki se je v njem izražala očetovska

nežnost. Vsa stotnija je imela rada tega dečka, Vasiljeva.

Z glavo, naslonjeno na dlani, je zamišljeno zrl proti sovražnim ognjem.

„Vasiljev, zakaj pa ste šli v boj?“ — ga vprašam.

„Slabo sem se učil v gimnaziji“, mi odgovori kakor se mi je zdelo, z glasom grešnika. „V grščini so mi dajali vedno petke — najslabši red. Moj stric pa služi v vojski. Mislim sem, postaneš častnik, morda napraviš karijero Tako sem vstopil. In sedaj ta vojna! Ali mislite, da sem hotel v boj?“

Nisem odgovoril. Kdor je pogledal v ta nežni, skoro dekliški obraz, brez brade, ki ga tudi solnce ni ožgalo, je vedel, da Vasiljev ni hotel v boj. Morda so ga ravno zbog tega tako ljubili vojaki; saj v njih preprostih srcih temelji ljubezen na usmiljenju.

„Sicer pa mi ni žal“, reče, kakor bi se hotel opravičiti. „Le včasih je sitno, ko se spomniš na dom. Pri nas je velika družina. Mati nikakor ni hotela, da grem v vojake — pa bi vseeno prišlo do tega. — Na kmetih živimo. — Tam je lepo; krasna reka, — jaz neznansko rad lovim na trnek!“

„Oh, Bog, nebeško kraljestvo“, vzdihne nekdo potihoma; — menda so se mu vzbudili spomini.

Dolgo sem šepetal z Vasiljevim. Noč je polagoma bledela, umirala. Zvezde so pogasile, pogasili so tudi turški ognji. Pred nami se je razvil kotel, pokrit z meglo. V daljavi so moleli iz njega vrhovi gora. — Zdaj vzide za temi vrhovi solnčna plošča v veseli rdečici. Polagoma se vzdigne, rdeča, kakor da si jo potegnil iz krvi, podobna razžarjenemu Molohu, ki hoče upepeliti vsa živa bitja.

„Bratje, vroče bo!“ pravijo vojaki. Ob vrstah hodi poveljnik stotnije.

(Dalje prihodnjič.)

Za kratek čas.

Drugače mislim.

A. prijatelju, kateremu je žena ušla: „Moje odkrito sožalje, dragi prijatelj!“

B. (žalostno): „Ah, ti že tudi veš, da je zopet nazaj?“